

Analysen er lavet i samarbejde med Uddannelsesalliancen

Besparelser i milliardklassen på uddannelse

Siden 2015 har regeringen sparet massivt på uddannelse. På såvel ungdomsuddannelser som de videregående uddannelser skal der spares 2 pct. om året hvert eneste år. Derudover har regeringen pålagt institutionerne en række yderligere specifikke besparelser på fx indkøb, udbud og lignende. I 2016 var de samlede besparelser på 0,8 mia. kr. I 2018 lå årets besparelse på knap 3 mia. kr. og i 2021 skal der samlet set spares for mere end 4 mia. kr. begge dele sammenlignet med i 2015 - altså før besparelserne blev indført. Akkumuleret over perioden fra 2016 til 2022 skal der spares mere end 20 mia. kr. på undervisning og uddannelse.

af chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl**

1. februar 2019

Analysens hovedkonklusioner

- AE har sammen med Uddannelsesalliancen kortlagt de samlede besparelser på uddannelsesområdet siden 2015.
- Omprioriteringsbidraget betyder store besparelser på uddannelser overalt i Danmark. Det betyder konkret, at alle uddannelsesinstitutioner skal spare 2 pct. hvert eneste år. Udover omprioriteringsbidraget har regeringen pålagt institutionerne en række specifikke besparelser på fx indkøb, udbudsloven, takstjusteringer mm. Vi har regnet på besparelserne i årene 2016 til 2022.
- De samlede besparelser på uddannelsesområdet betyder, at der i 2016 skulle spares 0,8 mia. kr. i forhold til 2015, mens besparelserne i 2018 lå på knap 3 mia. kr. I 2021 og 2022 beløber besparelserne sig til mere end 4 mia. kr.
- Sideløbende med besparelserne har regeringen af flere omgange tilført puljer til enkeltområder i uddannelsessektoren eller lavet tiltag, der tilfører nye midler til området. Nytilførslerne rykker dog ikke ved det samlede billede. Set henover hele perioden fra 2016 til 2022 skal der akkumuleret spares mere end 20 mia. kr. på uddannelserne set i forhold til 2015.

Kontakt

Direktør i AE
Lars Andersen
Tlf. 33 55 77 17
Mobil 40 25 18 34
la@ae.dk

Talsperson i Uddannelsesalliancen
Sana Mahin Doost
Tlf. 28 19 45 00

De samlede besparelser på uddannelsesområdet

AE har i samarbejde med Uddannelsesalliancen undersøgt de samlede besparelser på uddannelsesområdet på baggrund af tal fra Finansministeriet, Undervisningsministeriet og tal fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Siden 2015 har regeringen indført en række forskellige besparelser på uddannelsesområdet. En stor del af besparelserne er omprioriteringsbidraget, hvor uddannelsesinstitutionerne hvert år skal spare 2 pct. i forhold til året før. Men udover omprioriteringsbidraget er der samtidig fra regeringens side besluttet en række centrale besparelser på fx indkøb, udbudslov samt en række specifikke besparelser på henholdsvis ungdomsuddannelsesområdet og på de videregående uddannelser. De mange forskellige typer af besparelser har gjort det vanskeligt at få et samlet indtryk af besparelserne på hele uddannelsesområdet. Denne analyse viser samlet, hvor meget der er sparet på området siden 2015.

De samlede besparelser på uddannelsesområdet lå på 0,8 mia. kr. i 2016. Sidste år beløb besparelserne sig til 2,7 mia. kr. set i forhold til 2015, og i 2021 vil de samlede besparelser være på 4,3 mia. kr. Tabel 1 viser de årlige besparelser på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser hvert år fra 2016 til 2022 set i forhold til 2015-niveauet.

I tallene er der taget højde for, at omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne ikke føres videre med yderligere 2 procent om året fra 2019 til 2022. Det er dog værd at bemærke, at den nye aftale for finansloven for 2019 ikke tilbagefører besparelserne på erhvervsuddannelserne fra 2016 til 2018.

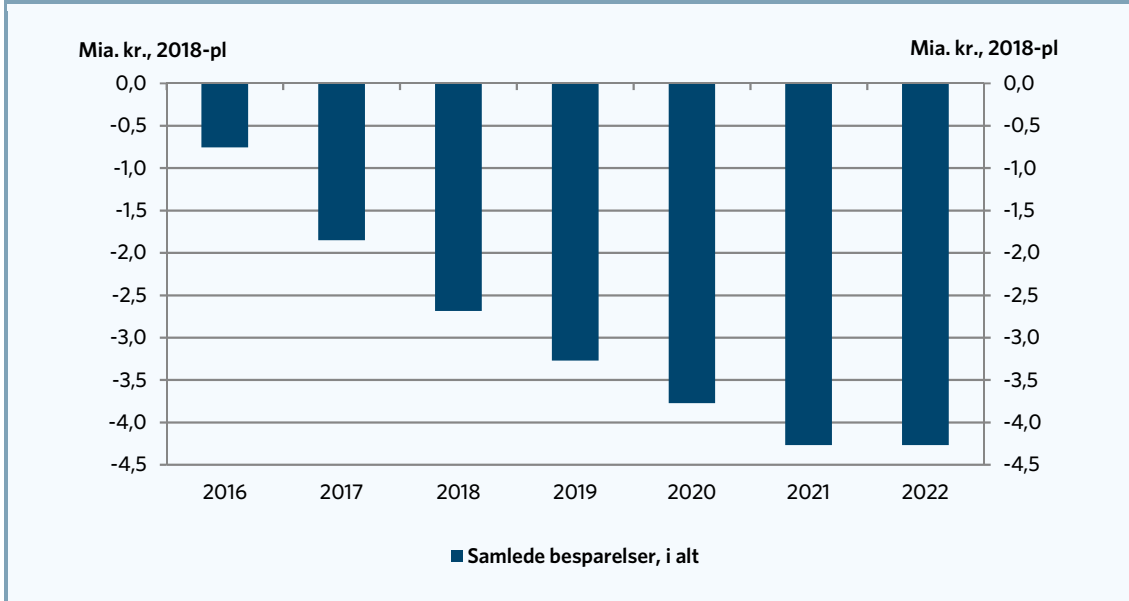
Tabel 1. Samlede besparelser på uddannelsesområdet, 2016-2021 set i forhold til 2015

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Mia. kr.						
Ungdomsuddannelser m.m.	-0,4	-1,1	-1,5	-1,7	-1,9	-2,1	-2,1
Videregående uddannelser	-0,4	-0,8	-1,2	-1,5	-1,9	-2,2	-2,2
I alt	-0,8	-1,9	-2,7	-3,3	-3,8	-4,3	-4,3

Anm: Mia. kr., 2018-pl. Tabellen viser de samlede besparelser på uddannelsesområdet opgjort som reduktioner i bevillinger på ungdomsuddannelserne incl. VUC samt på de videregående uddannelser. Reduktionerne i 2022 er sat til samme niveau som i 2021. i Se boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Undervisningsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Figur 1 viser de samlede årlige besparelser på uddannelsesområdet.

Figur 1. Samlede årlige besparelser på uddannelsesområdet, set i forhold til 2015-niveauet

Anm: Mia. kr., 2018-pl. Samlede besparelser på uddannelsesområdet opgjort som reduktioner i bevillinger på ungdomsuddannelserne incl. VUC samt på de videregående uddannelser. Reduktionerne i 2022 er sat på samme niveau som i 2021. i Se boks 1. Annulleringen af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne er beregnet pba. FL18, se boks 1.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Undervisningsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet.

I 2022 har regeringen lagt op til, at de 2 pct. i omprioriteringsbidrag skal omfordeles inden for uddannelsessektoren. Det betyder, at institutionerne fortsat skal finde de yderligere 2 procent fra 2021 til 2022, men at pengene vil blive ført tilbage til uddannelsesområdet til centralt besluttede initiativer. I beregningerne her har vi derfor ikke tillagt yderligere besparelser i 2022, idet der anvendes et sektorperspektiv. I 2022 er der tale om en videreførelse af niveauerne fra 2021 set i forhold til 2015-niveauet. Dette gælder såvel omprioriteringsbidraget som de øvrige besparelser.

Tabel 2 viser besparelserne på ungdomsuddannelsesområdet fordelt på, hvilken form for besparelse, der er tale om. Beregningen for konsekvenserne af omprioriteringsområdet dækker kun det aktivitetsafhængige tilskud for erhvervsuddannelserne og de offentlige gymnasiale uddannelser. Institutionstilskuddene er ikke medtaget og områder som de private gymnasier, EUX og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse indgår ikke. Konsekvenserne nedenfor er derfor underestimeret i forhold til de samlede besparelser for ungdomsuddannelser.

Tabel 2. Samlede besparelser på ungdomsuddannelserne m.m., 2016-2021 set i forhold til 2015

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Mio. Kr.						
Indkøbsprogram (fase 9-11)	-8	-32	-50	-50	-49	-47	-47
Omprioriteringsbidrag	-389	-738	-1.107	-1.438	-1.738	-2.042	-2.042
Udbudsloven	-	-4	-19	-19	-18	-18	-18
Udmøntning af negativ budgetregulering vedr. Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser	-	-248	-245	-236	-224	-214	-214
Ændring sfa. Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser.	-	-45	-69	-73	-75	-74	-74
Øvrige	-	-1	-17	-17	-17	-17	-17
Annullering af omprioriteringsbidrag på erhvervsuddannelserne				103	205	306	306
Ungdomsuddannelser, i alt	-397	-1.068	-1.507	-1.730	-1.916	-2.107	-2.107

Anm: Mio. kr., 2018-pl. Tabellen viser de samlede besparelser på uddannelsesområdet opgjort som reduktioner i bevillinger på ungdomsuddannelserne incl. VUC. Se boks 1. Reduktionerne i 2022 er sat på samme niveau som i 2021. Annulleringen af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne er beregnet pba. FL18, se boks 1.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Undervisningsministeriet.

Tabel 3 viser besparelserne på de videregående uddannelser fordelt efter type.

Tabel 3. Samlede besparelser på de videregående uddannelser, 2016-2021 set i forhold til 2015

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Mio. Kr.						
Indkøbsprogram (fase 9-11)	-22	-48	-68	-71	-71	-71	-71
Omprioriteringsbidrag	-337	-678	-992	-1.314	-1.620	-1.925	-1.925
Udbudsloven	0	-8	-31	-31	-31	-31	-31
Reduktion af internationaliseringstakst	0	-19	-19	-18	-17	-17	-17
Begrænsning af dobbeltuddannelse	0	-33	-69	-103	-114	-114	-114
Videregående i alt	-359	-786	-1.179	-1.537	-1.853	-2.158	-2.158

Anm: Mio.kr. 2018-pl. Tabellen viser de samlede besparelser på uddannelsesområdet opgjort som reduktioner i bevillinger på de videregående uddannelser. Reduktionerne i 2022 er sat på samme niveau som i 2021. i Se boks 1. Kommende besparelser som følge af statens indkøbsprogram fase 12 fra 2019 er ikke indregnet.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Der er en række besparelser, der ikke er medtaget som fx besparelserne på kulturministeriets område, administrative nedskæringer på universiteterne frem til 2019 samt besparelser på fjernundervisning på det gymnasiale område.

Sideløbende med de massive besparelser er der tilført en række midler til uddannelsesområdet herunder bl.a. 470 mio. kr. i kvalitetspuljer til erhvervsuddannelserne, 400 mio. kr. til efteruddannelse på det gymnasiale område, takstforhøjelser på universitetsområdet for på 300 mio.kr. om året og 160 mio. kr. til etablering af uddannelsesstationer rundt om i Danmark. Derudover er givet en kvart mia. kr. til reform af det forberedende område samt 2,5 mia. kr. til initiativer i forbindelse med trepartsaftalen om efteruddannelse, selvom det ikke er alt på dette punkt, der direkte relaterer sig til institutioner eller kursister på området¹. Dertil kommer de ca. 2 mia. kr. til styrkelse af tilgang til erhvervsuddannelserne som

¹ F.eks. den midlertidige nedsættelse af VEU-bidraget (680 mio. kr.).

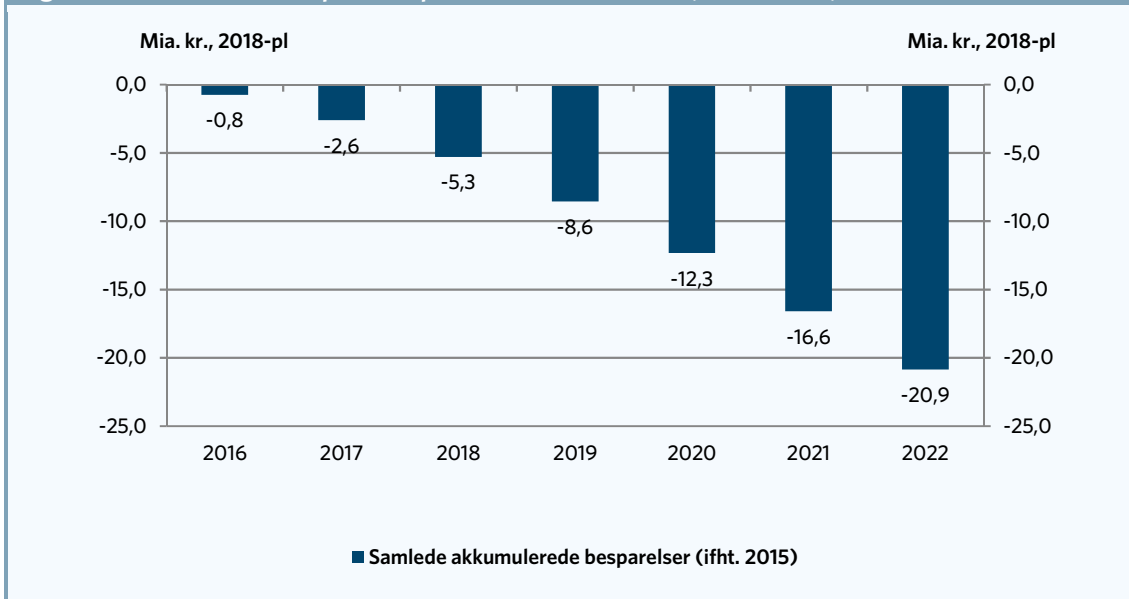
regeringen præsenterede i september som et udspil, og som er en del af forhandlingerne om finansloven for 2019.²

Disse tilførsler til forskellige dele af uddannelsesområdet opgøres ofte akkumuleret, dvs. som det samlede beløb, der tilføres henover en årrække. F.eks. blev pengene til styrkelse af tilgangen til erhvervsuddannelserne fra 2019 til 2022 præsenteret som en tilførsel på ca. 2 mia. kr.

De ekstra bevillinger, der i perioden er tilført til forskellige dele af uddannelsesområdet, skal ses i lyset af at de samlede besparelser akkumuleret henover perioden fra 2016 til 2022. Disse besparelser beløber sig til mere end 20 mia. kr. set i forhold til 2015-niveauet.

De vedvarende besparelser på uddannelsesområdet, og specielt omprioriteringsbidraget, der har været indført siden 2016, betyder, at der år efter år har skullet spares mere og mere på undervisning og uddannelser. Omprioriteringsbidraget er en meget stor del af de samlede besparelser, men kommer samtidig med en række specifikke besparelser på bestemte områder, der rammer de enkelte institutioner. Omprioriteringsbidraget, der betyder, at institutionerne hvert år skal "prioritere om" og finde 2 procent ved at effektivisere og gøre tingene lidt bedre, kommer dermed oveni, at man fra regeringens side allerede har udpeget områder, hvor man mener at kunne finde meget specifikke besparelser, som institutionerne også pålægges som fx på indkøb.

Figur 2. Akkumulerede besparelser på uddannelsesområdet, 2016-2022, set i forhold til 2015

Anm: Mia. kr., 2018-pl. Samlede akkumulerede besparelser fra 2016 og frem på uddannelsesområdet opgjort som reduktioner i bevillinger på ungdomsuddannelserne incl. VUC samt på de videregående uddannelser set i forhold til 2015-niveauet. Reduktionerne i 2022 er sat på samme niveau som i 2021. i Se boks 1. Annulleringen af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne er beregnet pba. FL18, se boks 1.
 Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Undervisningsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet.

² Kilde: Finansministeriet. Tilførslerne på området jf. svaret fra Finansministeriet (se boks 1) beløber sig til i alt ca. 7 mia. kr., hvis man regner takstforhøjelserne på hum m.m. frem til 2019.

Boks 1. Sådan har vi gjort.

Analysen bygger på tal fra Finansministeriet, Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet. De anvendte tal til denne analyse stammer fra 3 svar til folketingets udvalg vedr. besparelserne på uddannelsesområdet:

- A) Svar på FIU-spørgsmål 323 af 24/9-18 – de samlede besparelser på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. <https://www.ft.dk/samling/20171/almDEL/fiu/spm/323/svar/1512226/1941742.pdf>
- B) Svar på UNU-spørgsmål 8 af 26/10-18 – omprioriteringsbidrag på Undervisningsministeriets område. <https://www.ft.dk/samling/20181/almDEL/unu/spm/8/svar/1523128/1958287.pdf>
- C) Svar på UFM-spørgsmål 195 af 28/9-18 – omprioriteringsbidrag på de videregående uddannelser. <https://www.ft.dk/samling/20171/almDEL/ufu/spm/195/svar/1513703/1944700.pdf>

Finansministeriet har (jf. svar A) ovenfor oplyst de samlede besparelser på en række ungdomsuddannelserne og en række videregående uddannelser. Heri svaret fremgår omprioriteringsbidraget samt øvrige besparelser på de to områder. Besparelserne under "omprioriteringsbidraget" på ungdomsuddannelserne indeholder dog ikke alle områder under Undervisningsministeriet. Fx indgår VUC-området ikke i svar A.

Derfor er omprioriteringsbidraget på VUC-området tillagt jf. svar B (omregnet til 2018-pl).

Det skal dog bemærkes, at besparelserne i form af omprioriteringsbidraget i dette svar (svar B) er lavet på baggrund af regnskabsåret for 2017, og ikke aktivitetsprognoserne for FL18, som svar A (FIU-spørgsmål 323) er lavet på baggrund af. Det tillagte VUC-område beløber sig til ca. 60 mio.kr. i 2016 og ca. 340 mio. kr. i 2021 (2018-priser). Der er ikke tillagt yderligere områder i forhold til omprioriteringsbidraget på ungdomsuddannelserne i svar A selvom der er flere områder, der er underlagt omprioriteringsbidraget, som ikke er dækket af svaret.

Følgende områder fra Undervisningsministeriet er ikke medtaget i konsekvenserne af omprioriteringsbidraget:

EUX, skolepraktik, tilskud til skoleydelse, §20.31-20.36 forskellige enkelte uddannelser, tilskud til institutioner for erhvervsskoler, de private gymnasier, gymnasial supplerende, Sorø akademi, tilskud til institutioner for almengymnasiale uddannelser, produktionskoler, erhvervsgrunduddannelser mv., folkeoplysning samt voksen-, efter- og videreuddannelse med undtagelse af VUC.

På de videregående uddannelser indeholder svaret fra Finansministeriet (svar A) heller ikke alle de konti, der er berørt af omprioriteringsbidraget på de videregående uddannelser. Derfor er omprioriteringsbidraget for hele det videregående område hentet fra svar C fra Uddannelses- og Forskningsministeriet jf. ovenfor. Svar C er beregnet i 2019-pl, hvorfor besparelserne er omregnet til 2018-pl til brug for denne analyse. Omprioriteringsbidraget i svar C er ca. 100 mio. kr. højere i 2021. Beregningerne i det anvendte svar er baseret på beregninger på FFL2019.

Hvad angår besparelserne i 2022 er de sat til samme niveau som i 2021 ud fra et sektorperspektiv. Skolerne skal fortsat ud og finde de 2 procent som udgangspunkt.

Der er anvendt PL-faktorer på 2,7 % fra 2017 til 2018 samt 0,9 % fra 2018 til 2019.

Konsekvenserne af annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne er opgjort i 2018-priser og beregnet ud fra aktivitetsprognoser og heraf beregnede rammer under §20.31.01 fra finanslov 2018 for 2019 og overslagsår. FL18 er anvendt da det er denne der ligger til grund for ministeriets beregning af det samlede omprioriteringsbidrag i første omgang.